

# การผลิตคลิปสั้นเพื่อการเรียนรู้แบบ Micro Learning

โดย นายอนุพงษ์ จันทรเพ็งเพ็ญ

นายช่างสำรวจชำนาญงาน

## วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอธิบายข้อมูลเกี่ยวกับ Micro Learning ได้อย่างถูกต้อง
๒. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้วิธีการเตรียมตัวผลิตคลิปสั้นเพื่อการเรียนรู้ได้
๓. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้เครื่องมือการผลิตคลิปสั้นเพื่อการเรียนรู้ได้

## สรุปเนื้อหา

การผลิตคลิปสั้นเพื่อการเรียนรู้แบบ Micro Learning ในยุคที่เทคโนโลยีและดิจิทัลเข้ามามีบทบาทในระบบการศึกษาเป็นอย่างมาก ข้อมูลข่าวสารมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ดังนั้นการผลิตคลิปสั้นเพื่อการเรียนรู้แบบ Micro Learning จึงเป็นความรู้และทักษะที่สำคัญที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ซึ่งรายวิชานี้จะมีความหลากหลายของโปรแกรมที่สามารถผลิตคลิปสั้นเพื่อการเรียนรู้แบบ Micro Learning ซึ่งผู้เรียนรู้ในรายวิชานี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมรวมถึงทำให้ได้ความรู้ใหม่ ๆ เพื่อต่อยอดความรู้เดิมที่มีอยู่ได้

**Micro Learning** : เป็นการเรียนรู้แบบระยะเวลาสั้น ๆ เป็นคอร์สสั้น มีเนื้อหากระชับและตรงประเด็นที่ช่วยพัฒนาความรู้และทักษะในเรื่องหนึ่ง ๆ โดยเฉพาะเจาะจงที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของผู้เรียน เนื้อหาของ Micro Learning นั้นเป็นเนื้อหาสั้นกระชับตรงตามความต้องการของผู้เรียนค้นหาได้ง่ายสามารถใช้งานได้ทันทีผู้เรียนสามารถเข้าถึงและค้นหาได้ด้วยตนเองได้ทุกที่ทุกเวลา

## องค์ประกอบที่สำคัญในการทำ Micro Learning มีอยู่ ๗ ข้อดังนี้

๑. เนื้อหาของ Micro Learning ต้องสั้นกระชับ ตรงประเด็น
๒. เนื้อหาของ Micro Learning ต้องง่ายต่อความเข้าใจของผู้เรียน
๓. เนื้อหาของ Micro Learning ต้องให้แนวทางในการนำไปปฏิบัติ (How to) ที่ชัดเจน ขั้นตอนการทำงาน หรือวิธีแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงานไม่ต้องวิเคราะห์หรือตีความมากนัก
๔. เนื้อหาของ Micro Learning ที่พัฒนาขึ้นต้องแฝงด้วยอารมณ์ขัน เนื่องจากว่าผู้ชมสามารถค้นหา Micro Learning เป็นคลิปวิดีโอได้จากช่องทางยูทูป ดังนั้นเพื่อความบันเทิงรูปแบบของคลิป Micro Learning จึงต้องสอดแทรกอารมณ์ขันเพื่อไม่ให้เกิดความน่าเบื่อหน่าย
๕. เนื้อหาของ Micro Learning ต้องเข้าถึงง่ายค้นหาผ่านอุปกรณ์โทรศัพท์มือถือหรืออุปกรณ์ที่สามารถเข้าถึงสัญญาณอินเทอร์เน็ตได้ง่าย
๖. โฟกัสที่ Mobile learning platform เพราะว่าในยุคปัจจุบันผู้คนทั่วโลกสามารถที่จะเข้าถึงข้อมูลข่าวสารผ่านระบบอินเทอร์เน็ตได้จากโมบายแพลตฟอร์มต่าง ๆ บนอุปกรณ์แบบพกพา เช่น มือถือ สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต หรือแล็ปท็อป รองลงมาเป็นโน้ตบุ๊ก และคอมพิวเตอร์แบบ (PC)
๗. ในการพัฒนา Micro Learning จำเป็นต้องมีความทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน เนื่องจากว่าโลกหมุนเร็วขึ้นการพัฒนาที่ต้องรีบหมุนตามไปอยู่ตลอดเวลา

### เครื่องมือในการเรียนรู้ Micro Learning มีดังต่อไปนี้

- |                           |                              |
|---------------------------|------------------------------|
| ๑. เรียนรู้จากคลิปวิดีโอ  | ๔. การทำแบบทดสอบ Online Test |
| ๒. เรียนรู้จาก Flash card | ๕. การศึกษาจาก Podcast       |
| ๓. ผ่านสื่อ Social Media  | ๖. การศึกษาจาก YouTube       |

### ความแตกต่างระหว่าง e-learning กับ Micro Learning

**e-Learning** ย่อมาจาก Electronics Learning เป็นการศึกษาทงไกลรูปแบบหนึ่งที่ผู้เรียนไม่จำเป็นต้องเรียนในห้องเรียนแต่เรียนได้ทุกเวลาที่สะดวก โดยใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตในรูปแบบ web-based learning เป็นการเรียนตามความถนัด ในช่วงเวลาที่ว่าง สะดวก โดยอาศัยเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หรือสัญญาณดาวเทียมผ่านระบบคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Web – based Learning) ความยาวของแต่ละคอร์สที่เรียนไม่ต่ำกว่า ๑๐ ชั่วโมง ซึ่งถ้าเป็นในระดับโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย จะเป็นรายวิชาหนึ่ง ต่อ ๑ ภาคการศึกษา

**Micro Learning** เป็นการเรียนรู้แบบระยะเวลาสั้น ๆ คอร์สเรียนสั้น ๆ กระชับและตรงประเด็น สามารถในการจดจำได้ง่าย และสะดวกรวดเร็ว

| e-learning                                                                                                                                                        | Micro Learning                                                                                                                                                  |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| รูปแบบ                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                 |
| ๑. เรียนรู้บนเว็บไซต์<br>๒. การศึกษาทางไกล<br>๓. พร้อมใช้งานได้ตามความต้องการ<br>๔. เรียนรู้เป็นคอร์ส มีการประเมินผล                                              | ๑. การเรียนรู้ที่ใช้เวลาสั้น ๆ ตรงประเด็น<br>๒. เป้าหมายต้องระบุถึงสิ่งที่จะกระทำ<br>๓. พร้อมใช้งานได้ตามความต้องการ<br>๔. เข้าถึงเนื้อหาได้ง่ายสะดวกและรวดเร็ว |
| องค์ประกอบ                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                 |
| ๑. มีระบบบริหารการเรียน<br>๒. เนื้อหารายวิชา เป็นคอร์สระยะยาว คอร์สอบรม<br>๓. การติดต่อสื่อสาร สามารถผ่านช่องทาง Inbox Chat box ในระบบ<br>๔. การสอบ/วัดผลการเรียน | ๑. สั้นกระชับ ทำให้สามารถจำได้ดีกว่า<br>๒. เข้าใจง่าย<br>๓. เจาะประเด็น<br>๔. ความยืดหยุ่นและหลากหลายของสื่อที่จะนำเสนอ เช่น คลิปวิดีโอ เป็นต้น                 |
| สำหรับองค์กร                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                 |
| ๑. เพิ่มทักษะการเรียนรู้ให้บุคลากร<br>๒. เลือกช่วงเวลาอบรมได้เอง<br>๓. การทำแบบทดสอบที่มีเฉลย<br>๔. ลดค่าใช้จ่ายจัดอบรมให้กับองค์กร                               | ๑. สร้างกลยุทธ์การเรียนรู้แบบ Work From Home<br>๒. เลือกช่วงเวลาอบรมได้เอง<br>๓. การทำแบบทดสอบที่มีเฉลย<br>๔. ค้นหาคู่มือการปฏิบัติงานที่ต้องการ                |

**ความสำคัญของ Micro Learning** คือ การแบ่งข้อมูลที่มีความซับซ้อนขนาดใหญ่แบ่งออกเป็นชิ้นเล็ก ๆ จำนวนมาก พยายามทำให้ง่ายที่สุดเนื้อหาประกอบด้วยที่เฉพาะส่วนหลักและจำเป็น โดยแบ่งเป็นข้อดังนี้

๑. ตรงตามความต้องการของผู้เรียน ค้นหาประเด็นที่ต้องการเรียนได้อย่างรวดเร็ว เช่น การค้นหาคลิปวิดีโอโดยการใช้คีย์เวิร์ดใน YouTube
๒. สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ทุกที่ทุกเวลา ตามความต้องการของผู้เรียน โดยเรียนผ่านสื่อ Social Media เช่น Facebook TikTok YouTube เป็นต้น
๓. ช่วยให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลที่ถูกต้องมาจากประสบการณ์จริง
๔. ประหยัดค่าใช้จ่าย เมื่อเทียบกับการต้องไปเรียนหรืออบรมในสถานที่จริง
๕. เรียนรู้ตามความจำเป็นเร่งด่วน สามารถที่จะค้นหาหัวข้อในระบบ Micro Learning ได้อย่างรวดเร็ว ตรงตามความต้องการทำให้เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน
๖. ส่งเสริมเนื้อหาการเรียนรู้สู่มวลชน
๗. ยุคของข้อมูลข่าวสาร การเข้าถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์
๘. ยุคปลาเล็กกินปลาช้ำ ถ้าเรียนรู้ได้เร็วและปฏิบัติได้เร็ว สามารถทำให้เกิดแนวทางที่ไปสู่จุดมุ่งหมาย และผลสำเร็จที่น่าหน้าหรือได้เปรียบผู้อื่น

**ความสำคัญของ Micro Learning เหมาะกับยุคโควิดและ Work From Home (WFH)**

๑. ใช้เวลาน้อยนิด เหมาะกับชีวิตที่วุ่นวาย สามารถเลือกเวลาเริ่มเรียนและหยุดได้ตามที่ต้องการ ซึ่งย่อมดีกว่าการนั่งในห้องเรียนเป็นเวลาหลายชั่วโมง และที่สำคัญยังเป็นลดการแพร่เชื้อโรคโควิด ๑๙ ในช่วงที่กำลังระบาด การเรียนรู้แนวใหม่ทำให้การพัฒนาทักษะความรู้ เพื่ออาชีพเป็นไปได้ง่ายขึ้น
  ๒. เพิ่มความสามารถในการจดจำผ่านการเรียนรู้ซ้ำ ๆ องค์ความรู้เป็นชิ้นส่วนเล็กน้อยสามารถทบทวนได้ทุกวันเมื่อเปรียบเทียบกับองค์ความรู้แบบดั้งเดิมที่ต้องใช้ระยะเวลาในการทบทวนมากกว่าทำให้ง่ายต่อการหลงลืม ดังนั้น เมื่อได้ทบทวนทักษะความรู้ที่ได้รับอย่างสม่ำเสมอจะสามารถจดจำสิ่งเหล่านั้นได้ในระยะยาว
  ๓. ดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้มากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับการเรียนรู้แบบดั้งเดิม การเรียนรู้แนวใหม่นำวิดีโอ เกม และแอปพลิเคชันมากมายมาปรับใช้ในการนำเสนออย่างน่าสนใจทำให้ผู้เรียนรู้สึกสนุกเพลิดเพลินไปกับการเรียน
  ๔. ราคาย่อมเยา ใคร ๆ ก็สามารถเรียนรู้ได้การเรียนรู้แบบ Micro Learning ทำให้สนุกสามารถเพิ่มทักษะความรู้ทางอาชีพและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานได้โดยเสียค่าใช้จ่ายเพียงน้อยนิดเมื่อเทียบกับการเรียนรู้แบบดั้งเดิม
- การเตรียมการก่อนการผลิตคลิปวิดีโอเพื่อทำ Micro Learning ให้โดนใจ**

๑. Concept : แนวคิดหลักของเรื่อง เป็นแม่บทของงานความรู้ความเข้าใจลักษณะเฉพาะร่วมของสิ่งเร้า วัตถุประสงค์ สถานการณ์ เหตุการณ์ ปรากฏการณ์ ฯลฯ
๒. Theme : สาระแก่นสารของเรื่องหรือบทเรียนของเรื่องนี้สอนให้รู้ว่าคืออะไร ใช้ทำประโยชน์อะไรได้บ้าง
๓. Script : สคริปต์หรือบท คือ รายละเอียดของตัวละคร ฉาก มุมกล้อง การตัดต่อตัวหนังสือ เสียงประกอบ ฯลฯ ทุกอย่างต้องระบุใน Script ทั้งหมดเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตามที่ต้องการ
๔. Story board : ตามหลักการของการสร้างภาพยนตร์หรือคลิปวิดีโอเป็นภาพวาดแบบร่างที่สร้างขึ้นจากสคริปต์ หากกระบุรายละเอียดได้มากการทำงานจะสะดวกมากขึ้น

**อุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการผลิตคลิปวิดีโอ** มือถือ กล้องวิดีโอ ไม้กั้นสั่น เคสเลนส์/เลนส์เสริม ตัวจับ/ด้ามจับมือถือ  
 เพลตเสริมสำหรับต่ออุปกรณ์เสริม ขาตั้งมือถือ/กล้อง ไฟ LED /ไมค์เสริมมือถือ/กล้อง เซตสำหรับ live/Vlog  
**เทคนิคการถ่ายทำด้วยมือถือ**

๑. ติดตั้งแอปพลิเคชัน กล้องวิดีโอที่อยู่ในมือถือสมาร์ทโฟนในปัจจุบันมีคุณภาพสูงมากแล้วก็จริง แต่หากต้องการจะเป็นนักผลิตสื่อวิดีโอมืออาชีพสูงสุดและเพื่อให้ได้งานวิดีโอระดับพรีเมียม เช่น Application double Take

๒. อุปกรณ์บันทึกเสียงที่มีคุณภาพสูง

๓. คิด Story board และหัวข้อที่จะพูดให้เสร็จก่อนถ่ายทำ

๔. เรียนรู้การปรับเปลี่ยนแต่งกล้องมือถือก่อนถ่ายวิดีโอ ก่อนลงมือถ่ายทำจริงทุกครั้งจะต้องตรวจสอบ การตั้งค่าโฟกัสและแสงต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่จะถ่ายทำและทดสอบถ่ายวิดีโอจนแน่ใจว่าได้คุณภาพของที่ดีที่สุด จำไว้เสมอว่ายอมเสียเวลาเล็กน้อย

๕. อย่าลืมเปิดโหมดการบิน เพื่อป้องกันสายเรียกเข้า และเตรียมที่ชาร์จแบตเตอรี่

๖. พัฒนาเทคนิคการถ่ายทำใหม่ ๆ อยู่เสมอ

๗. ฝึกถ่ายวิดีโอด้วยมือถือบ่อย ๆ คุณสามารถก้าวขึ้นเป็นผู้ถ่ายวิดีโอจากมือถือสมาร์ทโฟน มืออาชีพ สร้างผลงานวิดีโอที่มีคุณภาพ สนุก มีคนติดตามมากได้ด้วยการฝึกฝนการทำงาน บ่อย ๆ นั่นเอง

๘. เสาหาวิธีการลดความสั่นไหวในขณะที่ถ่ายทำ มีความจำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์กันสั่นเมื่อถ่ายวิดีโอ ด้วยสมาร์ทโฟน

๙. คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม สถานที่ในการถ่ายทำเป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงเป็นอันดับต้น ๆ เสมอ เสี่ยงรบกวน ระหว่างการถ่ายทำ จำนวนคนที่จะอยู่ในพื้นที่ รวมไปถึงแสง แนะนำให้เลือกสถานที่ที่มีเสียงรบกวนน้อยและ ให้ใช้ไมโครโฟนเสริมเพื่อคุณภาพเสียงที่ดี

๑๐. ถ่ายด้วยโหมด Landscape (แนวนอน) เสมอ เพราะจะทำให้วิดีโอเป็นมืออาชีพ การถ่ายในแนวตั้ง จะทำให้มุมที่แคบและเห็นได้ชัดว่าถ่ายด้วยโทรศัพท์มือถือ

### **ศัพท์เกี่ยวกับการผลิต VDO**

๑. Transition การเปลี่ยนระหว่างฉากหนึ่งไปอีกฉากหนึ่งเปลี่ยนรอยต่อระหว่างคลิป

๒. Dolly เป็นอุปกรณ์กล้องที่มีรางเลื่อน

๓. FPS การเปลี่ยนฉากภายในช่วงเวลา ๑ วินาที

๔. Tint การปรับแต่งสี ปรับโทนสีได้

๕. Subjective เป็นมุมมองของกล้องที่มองด้วยระดับสายตาตามองลงมา

๖. Tilt/Pan คือการเคลื่อนไหวกล้องแบบช้า ๆ การเคลื่อนไหวในแนวตั้งขึ้น ลง การเลื่อน กล้องซ้าย ขวา ล่างและการเคลื่อนไหวในแนวราบ ซ้าย ขวา

๗. Tracking พบมากในสตูดิโอ การเคลื่อนกล้องไปช้าหรือเร็วขึ้นอยู่กับผู้เคลื่อน

๘. Fade in/Fade out การเปลี่ยนจากฉากสีดำให้เป็นภาพวิดีโอที่ถ่ายทำ หรือปรับภาพวิดีโอที่ ถ่ายทำ ให้เป็นสีดำ

๙. Shift Focus ถ่ายทำจากภาพที่เบลอแล้วไปชัด หรือถ่ายภาพชัดแล้วเบลอ เช่น หน้าชัดหลังเบลอ ทำให้ดูสวยงาม แปลกตา

๑๐. Boom Mic/Shotgun mic จะมีไมล์ที่เหมือนกับชนนก การเก็บภาพกว้าง ๆ คือ การเก็บทุกองค์ประกอบ

๑๑. Long take ถ่ายทำที่เดียวจบไม่ต้องหยุดในการถ่ายทำ

๑๒. Eye Level คือ ระดับสายตา Angle/High Angle คือ ตั้งกล้องจากด้านบน ด้านล่าง Low Angle ถ่ายจากด้านล่างไปด้านบน

### สรุปการทำคลิปสั้นให้โดนใจ

๑. กำหนดเรื่องให้ชัดเจน
๒. การสร้าง Story board ต้องมีองค์ประกอบในการเล่าเรื่อง
๓. กำหนดกลุ่มเป้าหมายชัดเจน เช่น เผยแพร่ในองค์กรผ่านระบบอินเทอร์เน็ต
๔. โดดเด่นด้วย Storytelling ใช้บุคคลเล่าเรื่อง เช่น ศิลปิน ดารา
๕. How To เป็นขั้นตอนง่ายและสั้น
๖. ตามเทรนด์อยู่เสมอ
๗. สร้างความแตกต่างให้คลิปวิดีโอน่าสนใจ

### การนำองค์ความรู้ไปปรับใช้ในการปฏิบัติงาน

ในองค์กรได้มีโครงการประกวดคลิปวิดีโอสั้น ซึ่งให้แต่ละหน่วยงานในสังกัดสร้างคลิปวิดีโอสั้นส่งเข้าประกวดโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานได้ใช้ทักษะ ความรู้ความสามารถด้านการออกแบบกราฟิกในการผลิตสื่อสร้างสรรค์นำเสนอเรื่องราวภายใต้หัวข้อที่กำหนดให้ ทำให้ผู้เรียนได้นำแนวทางจากเรียนรู้มาช่วยเสริมทักษะปรับใช้ในการทำคลิปวิดีโอสั้นให้ดียิ่งขึ้นและพัฒนาตนเองในโอกาสต่อไป

### ประโยชน์ที่ได้รับ

- ต่อตนเอง ได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการผลิตและการใช้เครื่องมือในการผลิตคลิปวิดีโอสั้น เพื่อการเรียนรู้แบบ Micro Learning
- ต่อองค์กร สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
- ต่อสาธารณะ คลิปวิดีโอสั้นที่ผลิตเผยแพร่สอดแทรกในเรื่องของคุณธรรมจริยธรรม เพื่อปลูกฝังให้ผู้รับชม เช่น เด็ก เยาวชน เสริมสร้างจิตสำนึกที่ดีได้ในอนาคต

### แหล่งที่มา

หลักสูตร : การผลิตคลิปสั้นเพื่อการเรียนรู้แบบ Micro Learning

บรรยายโดย : ดร.ธีรรัตน์ โสภารัตน์

สถาบัน/หน่วยงาน/ระบบ : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (สำนักงาน ก.พ.)

รูปแบบหลักสูตร : การเรียนออนไลน์ (E-Learning)

ช่วงเวลาการฝึกอบรม : ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๘